

Projekt digitalizacji dorobku profesorów AG w Krakowie

Wystawa i seminarium w Bibliotece Głównej AGH

Edyta Czekaj
Karolina Imiołek-Stachura
Biblioteka Główna AGH

Projekt sfinansowano ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki – moduł: Wsparcie dla bibliotek naukowych. Celem projektu było upowszechnienie informacji naukowej o historycznej kolekcji skryptów i podręczników profesorów Akademii Górniczej w Krakowie za lata 1919–1945 i ich cyfrowe udostępnienie na komputerach w czytelnich BG AGH, w intranecie oraz w otwartym dostępie, w zależności od daty wydania i uwarunkowań prawa autorskiego.

Zbiór skryptów i podręczników, zasłużonych w swoich dziedzinach nauki profesorów AG w Krakowie, jest wyróżniającą się kolekcją Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej (BG AGH). To nierzadko unikatowe pod względem wydawniczym obiekty, związane z procesem badawczo-dydaktycznym uczelni oraz historią edukacji technicznej w Polsce.

Część publikacji znajduje się w złym stanie technicznym (rozpadające się karty, wyblakły tusz, zniszczenia wynikające z użytkowania). Z uwagi na postępujące niszczenie zasobów niezbędna była ich digitalizacja. Jest ona najlepszym sposobem trwałego zabezpieczenia tego typu cennych historycznie zbiorów. Dzięki trwałej cyfrowej archiwizacji możliwe jest ocalenie zbiorów przed niszczącym działaniem wilgoci i światła. Oryginały nie będą udostępniane publiczności. W zamian każdy z zainteresowanych czytelników może zapoznać się z dokładną kopią cyfrową dokumentów.

Wystawa jest zwieńczeniem projektu realizowanego w Bibliotece od 1 listopada 2022 roku do końca lipca 2024 roku pod nazwą: „Digitalizacja dorobku naukowo-badawczego Profesorów AG w Krakowie w latach 1919–1945”.

Projekt został zrealizowany z myślą o społeczności akademickiej oraz odbiorcach nauki zainteresowanych dostępem online do tej historycznej kolekcji skryptów i podręczników profesorów AG w Krakowie, którym przyszło prowadzić działalność naukowo-badawczą i dydaktyczną w czasach międzywojennych oraz podczas II wojny światowej.

Otwarcie wystawy

Wystawa stanowi nie tylko zwieńczenie i promocję rezultatów projektu. Jest przede wszystkim prezentacją cennej kolekcji Biblioteki Głównej oraz próbą ukazania fragmentu historii naszej uczelni.

Wystawę otworzył 15 maja 2024 roku dr Stanisław Skórka – dyrektor BG AGH, witając wszystkich zgromadzonych. O kolekcji skryptów i podręczników prezentowanych na wystawie opowiedziała Edyta Czekaj. Doktor inż. Jan Sas – dyrektor i redaktor naczelny Wydawnictw AGH, podarował Bibliotece Głównej, wydany przez Wydawnictwa reprint pracy *Teoria prądów przekątnych* profesora Henryka Czczozotta.

Po otwarciu wystawy goście zostali zaproszeni na towarzyszące seminarium, które otworzył również dr S. Skórka. Następnie premierowo zaprezentowano film, wyprodukowany przez pracowników

fot. z lewej: Gablota ze skryptami prof. Zygmunta Rozena

fot. z prawej: Gablota z podręcznikami prof. Romana Dawidowskiego

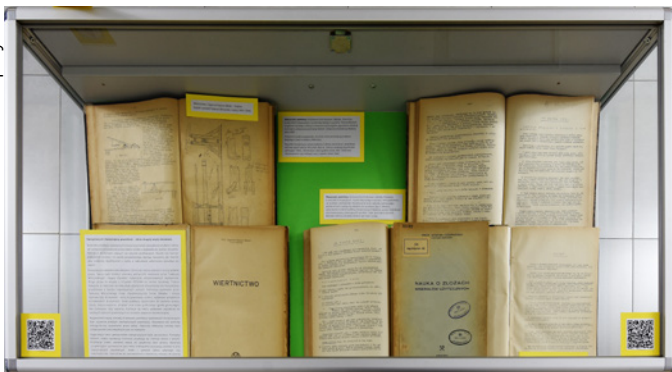

fol. J. Rzepczyński

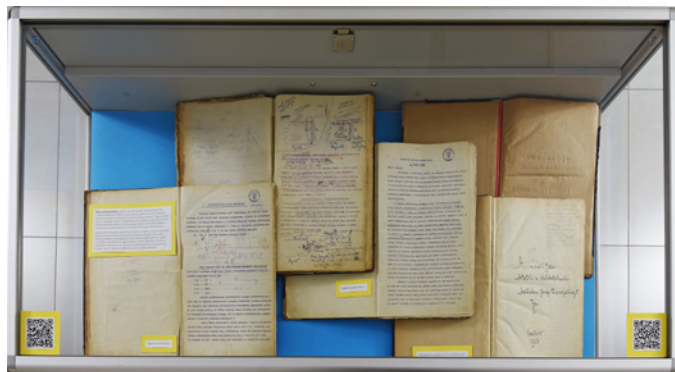
fol. J. Rzepczyński

fot. J. Rzepczyński

fot. z lewej: Gabłota z podręcznikami konspiracyjnymi prof. Zygmunta Bielskiego i Stefana Czarnockiego

fot. z prawej: Gabłota z wykładami prof. Jana Studniarskiego

fot. J. Rzepczyński

biblioteki, poruszający tematykę zarówno samej kolekcji, jak i pokazujący realizację celów projektu. Po emisji swoje wystąpienia przedstawili organizatorzy wystawy – pracownicy Biblioteki Głównej: Małgorzata Krawczyk, Edyta Czekaj, Karolina Imiołek-Stachura i Dominik Woźniak. Małgorzata Krawczyk w trakcie historycznej części prezentacji opowiedziała o samych początkach działalności uczelni oraz o okolicznościach i przyczynach powstawania pierwszych skryptów profesorów Akademii Górniczej, a także o wyjątkowej współpracy wykładowców ze studentami w zakresie tworzenia materiałów dydaktycznych. Wystąpieniu towarzyszył pokaz slajdów z przykładami wybranych stron tekstów tych publikacji – powielonych rękopisów i maszynopisów. Edyta Czekaj przedstawiła kryteria wyboru publikacji do projektu, bowiem nie wszystkie tytuły z kolekcji zostały w nim uwzględnione¹. W dalszej części opisała również niektóre prace związane z realizacją projektu – przeszukiwanie opracowań i źródeł historycznych, przygotowywanie egzemplarzy do digitalizacji oraz wykonywanie opisów bibliograficznych w katalogach online. W ostatniej części seminarium, poświęconej pracom digitalizacyjnym w ramach realizacji projektu, wystąpili Dominik Woźniak i Karolina Imiołek-Stachura. Skrypty i podręczniki zeskanowano wysokiej klasy skanerem dzielowym Bookeye 4 V2 Archive. Sprzęt ten posiada zintegrowane oświetlenie, które nie emituje promieniowania podczerwonego ani ultrafioletowego szkodliwego dla digitalizowanych materiałów. Wykonano skany w wysokiej rozdzielczości, a opracowanie graficzne zostało ograniczone do wyprostowania i wykadrowania skanów oraz wyrównania kontrastu. Pozwoliło to wiernie odtworzyć wszelkie elementy – począwszy

¹ Na wystawie zaprezentowano wyłącznie skrypty i podręczniki profesorów AG związane z realizowanym projektem. Nie znalazły się na niej na przykład skrypty profesorów Antoniego Hoborskiego, Jana Stocka, Walerego Goetla. Pełny wykaz zidentyfikowanych tytułów skryptów i podręczników profesorów AG zamieszczono na stronie kolekcji w Repozytorium AGH.

od struktury papieru i odzwierciedlenia sposobu powielenia oryginalnego tekstu, przez znaki własnościowe, po wszystkie odręczne komentarze i notatki, zarówno twórców jak i użytkowników. Pliki w wersji prezyencyjnej zostały uzupełnione o warstwę tekstową (z pominięciem rękopisów), interaktywne spisy treści oraz metadane. Dostępne są w Repozytorium AGH.

Efekty projektu:

- udostępniono online 61 opisów bibliograficznych skryptów i podręczników profesorów AG w Krakowie za lata 1919–1945 w katalogach komputerowych NUKAT i AGH oraz 243 rekordy egzemplarza w katalogu komputerowym AGH,
- udostępniono 38 zdigitalizowanych obiektów, 28 obiektów w otwartym dostępie poprzez Repozytorium AGH na platformie DSpace, 10 obiektów (podręczniki i skrypty prof. Witolda Budryka, prawa autorskie wygasają w 2029 roku) na terminalach komputerowych w czytelnich BG AGH i w intranecie, wykonano łącznie 7730 skanów.

Dzięki projektowi duża część kolekcji została zidentyfikowana, opisana i pokazana szerokiej publiczności na wystawie oraz w repozytorium. Kolekcja może stanowić materiał do badań dla wielu naukowców, nie tylko z zakresu historii nauk technicznych, ale też historii edytorstwa i drukarstwa, historii polskiej edukacji, jak i z bibliologii, ekonomii czy nauk społecznych. Wszystkie efekty pracy można obejrzeć w Repozytorium AGH w specjalnie utworzonej kolekcji: repo.agh.edu.pl/handle/AGH/108056

O wystawie

Wystawa będzie czynna do końca lipca 2024 roku. Zapraszamy do sali wystawowej Biblioteki Głównej AGH na pierwszym piętrze.

W głównej części sali wystawowej w poziomych gabłotach zamieszczono przykłady skryptów i podręczników profesorów Akademii Górniczej, z krótkimi opisami poszczególnych publikacji. Dodano również kody QR do ich wersji elektronicznych, jeśli takie zostały opublikowane w Repozytorium AGH. Na tablicach nad gablo-

tami przedstawiono sylwetki wykładowców, z ujęciem ich dorobku naukowo-badawczego i z uwzględnieniem związków z akademią. Na tablicy przy wejściu opisano historię studenckiego ruchu wydawniczego, a dodatkowo w wybranych trzech gablotach rozmieszczono „punkty informacyjne” z charakterystykami typów publikacji, którym poświęcona jest wystawa. Pionowe gabloty w głębi sali prezentują propozycje badania skryptów na wiele innych, nieoczywistych sposobów, w ciekawych ujęciach i możliwościach odkrywania ich przeszłości. Pokazano w tym miejscu różnego rodzaju odręczne wpisy pozostawione przez czytelników w podręcznikach, sposoby poprawiania zaistniałych w skryptach błędów merytorycznych

lub edytorskich, a także przykłady defektów samego procesu powielania. Zobrazowano ponadto, w jaki sposób w tak prostej formie jak zapis maszynowy, można było tworzyć i używać motywów zdobniczych. Można zobaczyć również przykłady poszukiwań danych bibliograficznych prowadzonych w ramach realizacji projektu (w oparciu o bibliografie, czasopisma, czy zasoby Archiwum AGH). Wystawę dopełnia zestaw proponowanych i polecanych publikacji (opracowania i materiały źródłowe) związanych z historią uczelni tego okresu. Dodatkowo, w dniu otwarcia wystawy, udostępniono zwiędzającym egzemplarz skryptu profesora Karola Bohdanowicza, zawierający unikatowe zapiski studentów.

Tekst powstał w ramach promocji projektu SONB/SP/548765/2022 „Digitalizacja dorobku naukowo-badawczego Profesorów AG w Krakowie w l. 1919–1945” realizowanego w latach 2022–2024, dofinansowanego ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki – moduł: Wsparcie dla bibliotek naukowych.

Pierwsze uczelniane Jordany w Polsce: kultowe AGH i kultowe buty

Michał Twardosz
prof. Marek Cała
Sebastian Litner
Janusz Gilewicz
Magdalena Rybarczyk

Nowe możliwości dzięki kreatywności i współpracy

Personalizowane buty Nike Air Jordan 1 to nie tylko obuwie, ale symbol wartości, które nasz wydział ceni najbardziej: kreatywność, twórcza odwaga, współpraca, inkluzywność i unikalność każdego z nas. Projekt stworzony przez Michała Twardosza miał na celu zapewnienie unikalnego doświadczenia dla odbiorców, podkreślając nowoczesność i aspiracyjność Wydziału Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami AGH. Jak mówi prof. Marek Cała – dziekan wydziału: „Te buty symbolizują ideę wznoszenia się ponad przeciętność – tak jak nasi studenci, którzy dzięki wiedzy zdobytej na naszym wydziale stają się wykwalifikowanymi specjalistami. Air Jordan 1 są symbolem ponadczasowości, modnym od wielu pokoleń. Nasz wydział to miejsce, gdzie rodzą się legendy, gdzie nauki techniczne są zawsze aktualne. Buty te mają w sobie iskrę pionierstwa i twórczej odwagi, które przenosimy na kolejne pokolenia”.

Twórcza odwaga i unikalność w każdym detalu

Głównym założeniem projektu było, aby lewy but różnił się od prawego, co symbolizuje naszą różnorodność. Tylko łącząc oba buty, uzyskujemy pełny przekaz – to właśnie nasza dywersyfikacja

Customizowane buty Nike Air Jordan 1, stworzone specjalnie dla Wydziału Inżynierii Lądowej i Gospodarki Zasobami AGH, łączą w sobie historię, kreatywność i nowoczesność, stając się symbolem aspiracji i innowacji. Przełomowy projekt, który otwiera nowe możliwości, pokazuje, jak ponad wiek doświadczenia w kształceniu i kształtowaniu pozwala sięgać po nowe, łącząc tradycję z aktualnymi trendami.

i współpraca pozwalają nam osiągać wielkie rzeczy. Michał Twardosz podkreśla, że: „w każdy detal tych butów wszyta jest ogromna symbolika i aspiracyjność. Każdy absolwent AGH ma ogromny potencjał, który pozwala mu zostawić swój ślad na świecie. Model Nike Air Jordan 1 to but z głęboką historią, który jest ikoną. Projekt customizacji jest swoistym pokazaniem aktualności doświadczenia, jakie stoi za społecznością akademicką AGH. Te buty utożsamiają dla mnie nadzieję, ambicję, determinację, chęć działania, chęć bycia lepszą wersją siebie, kreatywność oraz dążenie za aspiracjami oraz marzeniami – dokładnie tak postrzegam społeczność akademicką AGH. Dla nich te buty projektowałem, na ich kształt, tylko innym językiem”.

Buty z ręcznie malowanymi zdobieniami, najlepiej można zrozumieć, oglądając je osobiście. Od napisów #trustme #imanengineer, przez elementy zdobiące, po dynamiczne, surowe pociągnięcia